

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3126/2023. (III. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szombathelyi Törvényszék 11.Pf.20.589/2020/20/I. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Szombathelyi Törvényszék 11.Pf.20.589/2020/20/I. számú ítéletének alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] Az indítványozó 2007. március 30. napján deviza alapú kölcsönszerződést kötött egy pénzügyi intézménnyel. A szerződést a pénzügyi intézmény arra tekintettel, hogy indítványozó a szerződésből fakadó fizetési kötelezettségének nem tett eleget 2011. június 10. napján azonnali hatállyal felmondta. A pénzügyi intézmény a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) alapján fennálló elszámolási kötelezettségének – 2015. február 1-jei fordulónappal – 2015. május 14. napjával eleget tett. Az elszámolást az indítványozó vitatta, panaszát a pénzügyi intézmény kivizsgálta és 2015. augusztus 1. napján kelt levelében elutasította; ezzel összefüggésben indítványozó a Pénzügyi Békéltető Testülethez felülvizsgálat iránt nem fordult. A pénzügyi intézmény a tartozást utóbb engedményezte, majd azt az engedményezett tovább engedményezte a jelen eljárás alapjául szolgáló per felperesére. A felperes a tartozás és kamatai megfizetése iránt keresetlevelet terjesztett elő a Szombathelyi Járásbíróságon. Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az indítványozót a tartozás összegének és kamatainak a megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] Az egyes eljárási szabálysértésekre, a per indokolatlan elhúzására, valamint a szerződés érvénytelenségére és semmisségére hivatkozó fellebbezési kérelmekkel összefüggésben a másodfokú ítélet indokolása a következőket tartalmazza.
- [6] Egyfelől megállapította, hogy az elsőfokú eljárásban valóban sor került kisebb súlyú eljárási szabálysértésekre; ezek azonban a döntést részben érdemben nem befolyásolhatták, részben pedig azokat a bíróság utóbb megfelelően orvosolta, így azok megítélése szerint az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezését nem indokolták. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság döntésének érdemi részével is, annak jogi indokolása módosítása mellett. Megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés az ügyleti kamat mértékét az indítványozó per során előadott érvelésének megfelelően valóban nem tartalmazta kifejezetten. Kifejtette ugyanakkor, hogy a konzekvens bírói gyakorlat alapján bár „a fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés az ügyleti kamat feltüntetésének hiánya miatt a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis, de [amennyiben] a felek egyébként ténylegesen megállapodtak az ügyleti kamat megfizetésében, és a szerződés adatai alapján a kamat mértéke is kiszámítható, az érvénytelenség jogkövetkezményei közül a kölcsönszerződés érvényességének nyilvánításának van helye úgy, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni (BH2017.159. BH2017.343.)”. Mivel a bíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló adatokból az ügyleti kamat mértéke meghatározható volt, annak mértéke pedig megegyezett a DH2. törvény alapján a pénzügyi intézmény által végzett elszámolás során alapul vett mértékkel, így az érvénytelenségi ok

kiküszöbölhető volt, az indítványozóval szemben pedig „alappal érvényesíti a felperes a kölcsönszerződésből fakadó követelést a kereseti kérelemben írt összegben”. Úgyszintén érdemben vizsgálta és megalapozatlannak találta a másodfokú bíróság az indítványozónak fellebbezésben a szerződés semmisségével összefüggésben előadott érveit is.

- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti, hogy mindezek alapján egy szerinte érvénytelen szerződés alapján került sor a marasztalására; mivel a szerződés érvényessé nyilvánítására – ilyen kérelem hiányában – nem került sor a jogerős ítéletben. Az indítványozó szerint a bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének sem, ami szintén a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel.
- [9] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [11] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [12] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés]. Ennek lényeges tartalmára a beadványok is utalnak, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [13] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [14] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírálatába.
- [15] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék a támadott ítéletében az indítványozó által az elsőfokú eljárás során és a fellebbezési kérelemben előadott érveket megvizsgálta, és az idevágó bírói gyakorlatra hivatkozással, érdemi indokolás mellett foglalt úgy állást, hogy az eljárás során az egyébként feltárt érvénytelenségi ok kiküszöbölhető; és a vonatkozó jogszabályok és gyakorlat alapján ez az elé került jogvita elbírálása során alkalmazandó megoldás. Ennek megfelelően – bár az indítványozó a beadványában következetesen ekként hivatkozik a perben érintett kölcsönszerződésre – a követelés alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének bírósági megállapítására valójában sohasem került sor. Így azon indítványozói érvek, amelyek azzal kapcsolatosak, hogy marasztalására a támadott ítéletben érvénytelen szerződés alapján került sor, nem szolgálhatnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme megállapításának alapjául. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az alaptörvény-ellenesség szintjét elérő processzuális törvénysértések elleni védelmet hivatott biztosítani; így anyagi jogi kérdésekben esetleges bírói tévedések egyébként sem eredményezhetik az XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét. Ugyanez megfelelően helytálló azon érvelési elemre is, amely azzal kapcsolatos, hogy a felperes

- a kereseti kérelmei között nem kérte a bíróságtól a szerződés érvényessé nyilvánítását, illetve az érvénytelenségi ok kiküszöbölését a per során.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában egyszersmind lényegében az eljáró bíróságnak a per tárgyát képező követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvénytelensége mikénti megítélésével összefüggő (szak)jogi érvelést kifogásolja, illetve annak, valamint az abból levont következtetésnek a felülbírálatát kéri. Erre az Alkotmánybíróság egyébként nem rendelkezik hatáskörrel, az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanis olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Ez a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság az ilyen kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [17] A támadott döntésében ugyanakkor a másodfokon eljáró bíróság a jogvita mikénti eldöntése szempontjából lényeges kérdésekben állást foglalt és a jogvitát eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Szombathelyi Törvényszék ezen döntése indokairól, a figyelembe vett bizonyításokról, valamint a mellőzött indítványozói érvekről, kérelmekről és a mellőzés okáról számot adott.
- [18] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]; megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}
- [19] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [20] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [21] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [22] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. február 21.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2481/2021.

